



Näringsdepartementet

Avdelningen för näringsliv och villkor,
Enheten för konkurrens, statsstöd och ramvillkor
Kansliråd
Eva Ljungbert
08-4054626

Rättssekretariatet, Rättsenheten för näringsliv
Ämnesråd
Fredrik Nordenfelt
08-4053488

**Promemorian Kompletterande förslag till betänkandet En
utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (SOU 2016:49)**

Remissinstanser

- 1 Riksdagens ombudsmän
- 2 Riksrevisionen
- 3 Svea hovrätt
- 4 Stockholms tingsrätt
- 5 Kammarrätten i Stockholm
- 6 Förvaltningsrätten i Stockholm
- 7 Justitiekanslern
- 8 Domstolsverket
- 9 Ekobrottsmyndigheten
- 10 Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)
- 11 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)
- 12 Kommerskollegium
- 13 Exportkreditnämnden
- 14 Finansinspektionen
- 15 Ekonomistyrningsverket
- 16 Skatteverket
- 17 Kronofogdemyndigheten
- 18 Statskontoret
- 19 Konsumentverket

- 20 Allmänna reklamationsnämnden
- 21 Upphandlingsmyndigheten
- 22 Göteborgs universitet (Handelshögskolan)
- 23 Lunds universitet (Juridiska institutionen)
- 24 Stockholms universitet (Juridiska institutionen)
- 25 Uppsala universitet (Juridiska institutionen)
- 26 Energimarknadsinspektionen
- 27 Post- och telestyrelsen
- 28 Konkurrensverket
- 29 Patent- och registreringsverket
- 30 Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien
- 31 Verket för innovationssystem (VINNOVA)
- 32 Tillväxtverket
- 33 Regelrådet
- 34 Digitaliseringskommissionen
- 35 Sveriges Advokatsamfund
- 36 Företagarna
- 37 Företagareförbundet Fria Företagare
- 38 Småföretagarnas Riksförbund
- 39 Svenskt Näringsliv
- 40 Almega
- 41 IT-och Telekomföretagen
- 42 Almi Företagspartner AB
- 43 Dagligvaruleverantörers förbund (DLF)
- 44 Svensk Digital Handel
- 45 Svensk Handel
- 46 Swedish Incubators & Science Parks (SISP)
- 47 Teknikföretagen
- 48 Svenska Uppfinnareföreningen
- 49 International Chamber of Commerce Sverige (ICC)

- 50 Stockholms Handelskammare
- 51 Sydsvenska Industri- och Handelskammaren
- 52 Business Sweden
- 53 Handelshögskolan i Stockholm
- 54 Copenhagen Economics
- 55 Konkurrenskommissionen
- 56 Sveriges Konsumenter
- 57 Sveriges Kommuner och Landsting
- 58 Länsstyrelsen i Stockholm
- 59 Länsstyrelsen i Värmlands län
- 60 Länsstyrelsen i Dalarna
- 61 Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- 62 Landsorganisationen i Sverige, LO
- 63 Tjänstemännens centralorganisation, TCO
- 64 Sveriges akademikers centralorganisation, SACO

Remissvaren ska ha kommit in till Näringsdepartementet **senast den 31 mars 2017**.

Vi ser gärna att remissvaren skickas i elektronisk form via e-post till n.registrator@regeringskansliet.se och fredrik.nordenfelt@regeringskansliet.se i både word och pdf-format. Vi uppskattar om filnamnet är Regeringskansliets diarienummer (utan snedstreck), N2016-04747-KSR, följt av remissinstansens namn. Remissvarets disposition bör om möjligt ansluta sig till dispositionen i promemorian. I remissvaret anges Regeringskansliets diarienummer N2016/04747/KSR.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jacqueline', with a long horizontal stroke extending to the right.

Jacqueline Deniz-Kiviharju
Departementsråd

Promemoria

Kompletterande förslag till betänkandet En utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (SOU 2016:49)

Promemorians huvudsakliga innehåll

I beredningen av rubricerat betänkande har det uppstått behov av att komplettera beredningsunderlaget med ytterligare förslag. Förslagen tar sin utgångspunkt i utredningens förslag att Konkurrensverket ska få besluta i frågor som rör företagskoncentrationer, att ett beslut i en sådan fråga ska kunna överklagas till Patent- och marknadsdomstolen och att överklagandet ska handläggas enligt lagen om domstolsärenden. I promemorian finns förslag som gäller fullföljdsförbud för företagskoncentrationer. Där föreslås att Konkurrensverkets beslut om förbud eller åläggande i fråga om en företagskoncentration ska gälla omedelbart, om något annat inte bestäms. Promemorian innehåller också förslag som gäller ersättning för rättegångskostnader. Där föreslås att bestämmelserna om rätt till ersättning för kostnader som uppkommit inom ramen för Konkurrensverkets handläggning och att bestämmelserna om kostnadsansvar till följd av en återkallelse av en anmälan av en företagskoncentration ska upphävas.

1 Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurrenslagen (2008:579)
dels att 4 kap. 17–19 §§ och 8 kap. 17 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 4 kap. 17 § ska utgå,
dels att 4 kap. 13 § och rubriken närmast före 4 kap. 13 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Talan om åtgärd mot företagskoncentration

Beslut om åtgärd mot företagskoncentration

4 kap.

13 §

Om Konkurrensverket inom den i 11 § angivna fristen har beslutat om särskild undersökning, får verket väcka talan om förbud enligt 1 § eller åläggande enligt 2 §.

Talan ska väckas inom tre månader från ett beslut om särskild undersökning. Innan Konkurrensverket väcker talan, ska den som avses med talan ges tillfälle att yttra sig över verkets utkast till stämmingsansökan.

Om Konkurrensverket har beslutat att lämna en företagskoncentration utan åtgärd, får *talan* enligt första stycket väckas endast om verkets beslut har grundat sig på oriktig uppgift som lämnats av en part eller annan medverkande i koncentrationen.

Om Konkurrensverket inom den i 11 § angivna fristen har beslutat om särskild undersökning, får verket *besluta* om förbud enligt 1 § eller åläggande enligt 2 §. *Beslutet gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.*

Konkurrensverket ska inom tre månader från ett beslut om särskild undersökning meddela antingen ett beslut enligt första stycket eller ett beslut om att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Om Konkurrensverket har beslutat att lämna en företagskoncentration utan åtgärd, får *ett beslut* enligt första stycket *meddelas* endast om verkets beslut har grundat sig på oriktig uppgift som lämnats av en part eller annan medverkande i koncentrationen.

13 a §

Innan fristen för ett beslut enligt 13 § andra stycket har löpt ut, får en part och någon annan medverkande i företagskoncentrationen inte vidta någon åtgärd för att fullfölja koncentrationen. Förbudet gäller inte om Konkurrensver-

ket före fristens utgång meddelar beslut enligt 13 § första stycket eller beslutar att lämna koncentrationen utan åtgärd.

Om det finns särskilda skäl, får Konkurrensverket besluta om undantag från förbudet i första stycket.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att förbudet i första stycket följs, får Konkurrensverket meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i företagskoncentrationen.

2 Ärendet

I beredningen av betänkandet En utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (SOU 2016:49) har det uppstått behov av att komplettera beredningsunderlaget med ytterligare förslag. Förslagen gäller bestämmelserna i konkurrenslagen (2008:579) om tidpunkten för när ett beslut om förbud eller åläggande i fråga om en företagskoncentration ska gälla och om ersättning för rättegångskostnader. Förslagen tar sin utgångspunkt i utredningens förslag att Konkurrensverket ska få besluta i frågor som rör företagskoncentrationer, att ett beslut i en sådan fråga ska kunna överklagas till Patent- och marknadsdomstolen och att överklagandet ska handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

I betänkandet föreslås att utredningens förslag ska träda i kraft den 1 januari 2018. Den tidpunkten gäller också för de förslag som behandlas i denna promemoria.

3 Överväganden och förslag

3.1 Fullföljdsförbud i företagskoncentrationer

3.1.1 Gällande ordning

Konkurrenslagen innehåller ett förbud för en part och någon annan medverkande i en anmäld företagskoncentration att vidta någon åtgärd för att fullfölja den. Förbudet gäller under den första fasen av Konkurrensverkets undersökning, fas 1. Om det finns särskilda skäl, får Konkurrensverket meddela undantag från förbudet. Om det är nödvändigt för att säkerställa att förbudet följs, får Konkurrensverket meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i koncentrationen (4 kap. 12 §). Ett sådant förbud eller åläggande får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen (7 kap. 1 §).

Om verket under fas 1 beslutar om särskild undersökning av koncentrationen, får verket inom en ny tidsfrist av tre månader från beslutet väcka talan om förbud eller åläggande (4 kap. 13 §). Under denna andra fas och därefter råder inte något automatiskt fullföljdsförbud. Då är det rätten som på yrkande av Konkurrensverket får meddela ett förbud i väntan på slutlig prövning. Ett sådant beslut förutsätter dock att ett förbud är motiverat av ett allmänt intresse som väger tyngre än den olägenhet som åtgärden medför. För det fall Konkurrensverket inte väcker talan eller beslutar lämna koncentrationen utan åtgärd, ska förbudet omedelbart hävas (4 kap. 17–19 §§).

3.1.2 Fullföljdsförbudet utökas

Förslag: Förbudet för en part och någon annan medverkande i en företagskoncentration att vidta någon åtgärd för att fullfölja koncentrationen utökas till att gälla under den tid som den särskilda undersökningen pågår. Förbudet gäller inte om Konkurrensverket beslutar om förbud mot eller åläggande i fråga om koncentrationen eller beslutar att lämna den utan åtgärd.

Konkurrensverket ges möjlighet att meddela undantag från fullföljdsförbudet och att meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i företagskoncentrationen för att säkerställa att fullföljdsförbudet följs.

Ett beslut om förbud mot eller åläggande i fråga om en företagskoncentration gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

Bestämmelserna om förbud i väntan på slutlig prövning upphävs.

Utredningens förslag överensstämmer i princip med förslaget (betänkandet s. 324). Utredningens förslag innebär dock en något annorlunda lagteknisk lösning. Utredningen lämnar inget förslag om att Konkurrensverkets beslut om förbud mot eller åläggande i fråga om företagskoncentrationen ska gälla omedelbart, om något annat inte bestäms.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller framför inte några invändningar mot förslaget. *Konkurrensverket* anger att nuvarande ordning är ologisk eftersom det är de företagskoncentrationer där verket inleder en särskild undersökning som är mest problematiska från konkurrenssynpunkt. *Sveriges advokatsamfund* anger att det får betraktas som en anomali under det nuvarande systemet att parterna i en företagskoncentration kan fullfölja koncentrationen om Konkurrensverket beslutar att inleda en särskild undersökning, dvs. i fas 2. I de fall Konkurrensverket går vidare med en undersökning till fas 2 torde det sällan eller aldrig finnas någon anledning för de berörda företagen att trotsa förbudet genom att fullfölja koncentrationen. *Svenskt Näringsliv*, *IT- och telekomföretagen* och *Teknikföretagen* avstyrker förslaget och anger att gällande ordning bör bestå till dess en översyn av systemet med företagskoncentrationer görs.

Skälen för förslaget: Utredningen föreslår att Konkurrensverket som första instans ska få besluta i frågor som rör företagskoncentrationer och att verkets beslut ska kunna överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Den ordning som innebär att automatiskt fullföljdsförbud gäller i fas 1, men att frågan om fullföljdsförbud i fas 2 måste meddelas av domstol bör därför ändras. Med hänvisning till detta torde det inte finnas skäl att låta gällande ordning bestå i avvaktan på en eventuell översyn av reglerna om företagskoncentrationer, vilket några remissinstanser anger.

Frågan är då om det ska krävas att Konkurrensverket bör fatta ett särskilt beslut om att koncentrationen inte ska få fullföljas eller om förbudet bör utökas till att gälla automatiskt, vilket utredningen föreslår. Regeringen har i ett tidigare lagstiftningsärende övervägt frågan om ett automatiskt fullföljdsförbud i fas 2. I propositionen anfördes att de negativa ekonomiska konsekvenserna för företagen med styrka talade mot att upprätthålla ett automatiskt fullföljdsförbud i fas 2 (prop. 1998/99:144 s. 83). Enligt utredningens bedömning, efter samtal och samråd med

olika intressenter, förefaller de negativa ekonomiska konsekvenserna nu inte vara något avgörande argument mot ett utökat automatiskt fullföljdsförbud. Utredningen pekar på att det också finns effektivitetsmässiga skäl för ett automatiskt fullföljdsförbud då Konkurrensverket under fas 1 kan ta ställning till behovet av särskild undersökning utan att parallellt behöva förbereda sig för att eventuellt ansöka om fullföljdsförbud i domstol (betänkandet s. 326 f.). Det som framkommit i utredningens betänkande talar för att tillämpa ett automatiskt fullföljdsförbud under den särskilda undersökningen. Ytterligare ett skäl för det är, som *Konkurrensverket* anger, att de företagskoncentrationer som är föremål för särskild undersökning potentiellt sett torde vara de mest problematiska från konkurrenssynpunkt. Fullföljdsförbudet bör alltså gälla automatiskt. På samma sätt som gäller för fullföljdsförbudet under fas 1 bör det vara möjligt för verket att medge undantag från förbudet och besluta om åtgärder för att säkerställa att förbudet följs (4 kap. 12 § andra och tredje stycket).

Det automatiska fullföljdsförbudet bör gälla under den tid som den särskilda undersökningen pågår. Fullföljdsförbudet bör upphöra att gälla när Konkurrensverket beslutar om förbud eller åläggande i fråga om företagskoncentrationen eller beslutar att lämna koncentrationen utan åtgärd. En konsekvens av att förbudet bör upphöra att gälla i och med verkets beslut om förbud eller åläggande är att fullföljdsförbudet inte gäller innan beslutet får laga kraft. Av 23 § förvaltningslagen (1986:223) följer att beslutet får laga kraft efter tre veckor från den dag då parterna fick del av beslutet. Om beslutet överklagas, får beslutet laga kraft först sedan domstolen avgjort ärendet slutligt. Innan Konkurrensverkets beslut kan verkställas är det alltså möjligt att vidta åtgärder för att fullfölja koncentrationen.

Utredningen föreslår i den här delen (s. 328 f.) att konkurrenslagens bestämmelser om förbud i väntan på slutlig prövning ska tillämpas (4 kap. 17–19 §§). Bestämmelserna innebär att det är domstolen som på yrkande av Konkurrensverket meddelar fullföljdsförbud. Förslaget har den fördelen att det överlämnas till den domstol som har att pröva överklagandet att bedöma om det finns skäl att besluta om åtgärder i syfte att säkerställa det som det överklagade beslutet gäller. Däremot är inte bestämmelserna tillräckliga för att säkerställa Konkurrensverkets beslut från det att beslutet meddelas till dess det överklagas eller, om det inte överklagas, får laga kraft. Även om det, som *Advokatsamfundet* anger, sällan eller aldrig finns någon anledning för de berörda företagen att trotsa förbudet genom att fullfölja koncentrationen, bör en annan lagteknisk lösning övervägas.

När det gäller beslut om ålägganden att upphöra med överträdelser av förbuden mot konkurrensbegränsade samarbete och missbruk av dominerande ställning tillämpas en ordning som innebär att Konkurrensverkets beslut gäller omedelbart, om något annat inte bestäms (3 kap. 1 §). Att beslutet gäller omedelbart innebär att det aktuella företaget måste upphöra med överträdelserna direkt. Konkurrensverket kan dock bestämma att beslutet ska gälla från en senare tidpunkt, men av praxis får anses framgå att verket endast i undantagsfall meddelar sådana beslut (Karlsson och Östman, *Konkurrensrätt – En handbok*, 5:e uppl. 2014, s. 995 med hänvisningar). Om beslutet överklagas, är Patent- och marknadsdomstolen

inte förhindrad att besluta att det tills vidare inte får verkställas (26 § andra stycket lagen [1996:242] om domstolsärenden).

En motsvarande ordning som den som gäller för beslut om ålägganden att upphöra med överträdelser bör kunna införas för beslut om åtgärder mot en företagskoncentration. Om beslutet gäller omedelbart, torde det inte finnas behov av bestämmelser som säkerställer att koncentrationen inte genomförs i strid mot beslutet innan det får laga kraft. Konkurrensverkets beslut om förbud innebär nämligen att koncentrationen inte får genomföras och att rättshandlingar som utgör en del i koncentrationen eller som har till syfte att genomföra den därefter blir ogiltiga (4 kap. 3 §). Ett åläggande innebär i stället att koncentrationen får genomföras med beaktande av åläggandet, t.ex. att avyttra en del av ett företag. Ett beslut som gäller omedelbart säkerställer alltså det som beslutet gäller om det överklagas eller, om det inte överklagas, innan det får laga kraft. Beslutet bör därför gälla omedelbart.

En särskild fråga är om det bör vara möjligt att bestämma att beslutet ska gälla från en senare tidpunkt. Den möjligheten finns beträffande ålägganden att upphöra med en överträdelse. I ett sådant beslut finns det alltså utrymme för att ta hänsyn till att det förfarande som överträdelser avser kan kräva viss tid för avveckling innan åläggandet börjar gälla. Motsvarande behov torde inte finnas för ett beslut om förbud att genomföra en företagskoncentration om ett fullföljdsförbud gäller under verkets särskilda undersökning. Annorlunda kan det förhålla sig med ett beslut om ett åläggande att avyttra ett företag eller en del av ett företag eller att genomföra någon annan konkurrensfrämjande åtgärd (4 kap. 2 §). För åtgärder som omfattas av ett åläggande kan det inte uteslutas att det i den praktiska tillämpningen behöver finnas utrymme för att kunna bestämma att åläggandet ska börja gälla vid en senare tidpunkt. Konkurrensverket bör mot den bakgrunden ha möjlighet att bestämma att beslutet ska gälla från en senare tidpunkt.

Sammanfattningsvis föreslås att bestämmelserna om fullföljdsförbud bör utökas till att gälla under den tid som den särskilda undersökningen pågår. Förbudet bör upphöra att gälla om Konkurrensverket beslutar om förbud mot eller åläggande i fråga om koncentrationen eller beslutar att lämna den utan åtgärd. På samma sätt som gäller för fullföljdsförbud under fas 1 bör det vara möjligt för verket att besluta om undantag från förbudet och besluta om åtgärder för att säkerställa att förbudet följs (jfr 4 kap. 12 § andra och tredje stycket). Bestämmelserna bör tas in i en ny paragraf. Bestämmelsen om att Konkurrensverkets beslut om förbud eller åläggande ska gälla omedelbart, om något annat inte bestäms, bör tas in i 4 kap. 13 §. I den paragrafen bör det också anges att den frist som ska gälla för att meddela ett beslut om förbud eller åläggande också ska gälla för ett beslut att lämna koncentrationen utan åtgärd. Bestämmelserna om förbud i väntan på slutlig prövning, 4 kap. 17–19 §§, bör upphävas.

3.2 Ersättning för rättegångskostnader

Förslag: Bestämmelserna om rätt till ersättning för kostnader som uppkommit efter det att part fått tillfälle att yttra sig över Konkurrensverkets utkast till stämningsansökan och om kostnadsansvar vid återkallelse av talan på grund av att parterna återkallat sin anmälan till Konkurrensverket upphävs.

Utredningens förslag: Som en konsekvens av utredningens förslag att Konkurrensverket ska få beslutanderätt i fråga om företagskoncentrationer, föreslår utredningen att ersättning för rättegångskostnader får betalas för skäligen kostnad som uppkommit efter det att part fått tillfälle att yttra sig över Konkurrensverkets utkast till beslut och att staten inte svarar för parternas rättegångskostnader om verket eller domstol beslutar om avskrivning av ärendet när avskrivningsbeslutet beror på att parterna i företagskoncentrationen återkallat sin anmäla till verket. Vidare föreslås att verket omedelbart ska underrätta domstolen om att en återkallelse inkommit, om ärendet handläggs i domstol vid tidpunkten för återkallelsen (betänkandet s. 307 f.).

Remissinstanserna har inte yttrat sig särskilt om förslaget.

Skälen för förslaget: När det gäller ersättning för rättegångskostnader föreskrivs i konkurrenslagen att bestämmelserna i 31 kap. rättegångsbalken ska tillämpas, om inte något annat anges i lagen (8 kap 15 §). Bestämmelserna innebär att när Konkurrensverket vinner ett mål eller ärende kan staten, förutom i vissa undantagsfall, inte få ersättning för sina rättegångskostnader. Om verket förlorar ett mål eller ärende, har verkets motpart rätt till ersättning av allmänna medel för kostnader som varit skäligen motiverade för att motparten skulle kunna ta tillvara sin rätt.

Konkurrenslagen innehåller två bestämmelser om rättegångskostnader i mål där talan väckts om förbud eller åläggande i fråga om en företagskoncentration (8 kap. 17 §). Enligt den första bestämmelsen omfattar en parts rätt till ersättning för rättegångskostnad även skäligen kostnad som uppkommit efter det att parten fått tillfälle att yttra sig över Konkurrensverkets utkast till stämningsansökan. Genom denna bestämmelse får verkets motpart ett ekonomiskt incitament att klara ut eventuella oklarheter innan talan väcks. Bestämmelsen syftar till att effektivisera förfarandet i domstol (prop. 2007/08:135 s. 109 f.). Enligt den andra bestämmelsen svarar inte staten för parternas rättegångskostnader när verket återkallat sin talan i målet. Detta gäller dock endast när återkallelsen beror på att parterna i företagskoncentrationen återkallat sin anmälan till verket. Utan denna bestämmelse skulle staten svara för parternas rättegångskostnader, trots att Konkurrensverket kan sägas ha vunnit framgång med sin talan, nämligen att den anmälda koncentrationen inte genomförs (prop. 2007/08:135 s. 108 f.).

Huvudregeln i konkurrenslagen är att ersättning för kostnader som uppkommit inom ramen för Konkurrensverkets handläggning inte ersätts av allmänna medel. Detta bör gälla även vid Konkurrensverkets handläggning av ärenden som gäller prövning av företagskoncentrationer. Någon rätt till ersättning för kostnader som uppkommit hos verket efter det att part fått tillfälle att yttra sig över verkets utkast till beslut bör

alltså inte finnas. I de fall verket meddelat att ett förbud eller ett åläggande övervägs, bör parternas intresse av att få genomföra den anmälda koncentrationen utgöra ett tillräckligt incitament för att klara ut eventuella oklarheter i ärendet. Den möjlighet till ersättning som föreskrivs i 8 kap. 17 § bör därför inte behållas. Mot den bakgrunden bör även skyldigheten för verket enligt 4 kap. 13 § andra stycket att bereda den som avses med talan tillfälle att yttra sig över ett utkast till stämningsansökan utgå. Parternas rätt att bli informerade om hur ett ärende handläggs och få en möjlighet att påverka detta innan ärendet avgörs tillgodoses genom de allmänna bestämmelserna om kommunikation i 17 § förvaltningslagen (1986:223). Inget hindrar att Konkurrensverket även utan lagreglering tillämpar en ordning där parterna får ta del av ett utkast till beslut i enlighet med den praxis som tillämpas för utkast till beslut om åläggande att upphöra med en överträdelse (betänkandet s. 359).

När det gäller frågan om en reglering av kostnadsansvaret vid återkallelse av en anmälan görs följande bedömning.

Bestämmelserna om prövning av företagskoncentrationer syftar till att motverka hinder för utvecklingen av en effektiv konkurrens. Om parterna i koncentrationen väljer att inte genomföra den, på grund av att Konkurrensverket överväger ett förbud eller av något annat skäl, står det parterna fritt att återkalla sin anmälan. Därefter får Konkurrensverket skriva av ärendet från vidare handläggning. Enligt gällande rätt leder en avskrivning av ett ärende hos Konkurrensverket inte till något kostnadsansvar för det allmänna. Detta bör gälla även om verket får rätt att besluta om förbud eller åläggande.

När Konkurrensverket väl har beslutat att förbjuda en koncentration eller ålagt parterna att t.ex. avyttra en del av ett företag, leder en återkallelse av anmälan inte till att verkets beslut ska undanröjas. Beslutet står alltså fast. Om parterna vill att förbudet eller åläggandet ska upphävas eller mildras, får en omprövning begäras enligt bestämmelserna i 21 § konkurrenslagen. För det fall Konkurrensverkets beslut överklagas av parterna till Patent- och marknadsdomstolen, får parterna återkalla sitt överklagande om man avser att inte genomföra den anmälda och av Konkurrensverket förbjudna koncentrationen. Vid en återkallelse av överklagandet har domstolen att besluta om avskrivning. Eftersom det överklagade beslutet därmed står fast, uppkommer inte något kostnadsansvar för det allmänna (jfr Fitger m.fl., Rättegångsbalken [30 juni 2016, Zeteo] kommentaren till 31 kap 10 §). Mot bakgrund av det nu anförda bör bestämmelserna om kostnadsansvar på grund av återkallelse av en anmälan enligt 8 kap. 17 § upphävas.

Sammanfattningsvis innebär förslaget att bestämmelserna i 31 kap. rättegångsbalken bör tillämpas utan de undantag som finns i dag.

4 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)

4 kap. Företagskoncentrationer

Beslut om åtgärd mot företagskoncentration

13 § Om Konkurrensverket inom den i 11 § angivna fristen har beslutat om särskild undersökning, får verket *besluta* om förbud enligt 1 § eller åläggande enligt 2 §. *Beslutet gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.*

Konkurrensverket ska inom tre månader från ett beslut om särskild undersökning meddela antingen ett beslut enligt första stycket eller ett beslut om att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Om Konkurrensverket har beslutat att lämna en företagskoncentration utan åtgärd, får *ett beslut* enligt första stycket *meddelas* endast om verkets beslut har grundat sig på oriktig uppgift som lämnats av en part eller annan medverkande i koncentrationen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om Konkurrensverkets beslut om förbud mot eller ålägganden i fråga om en företagskoncentration. Rubriken närmast före paragrafen har justerats. Vad avser bestämmelserna i första stycket andra meningen och andra stycket finns övervägandena i avsnitt 3.1.2. I övrigt hänvisas till betänkandet (avsnitt 9.4.2).

Genom ändringen i *första stycket* får Konkurrensverket behörighet att besluta om förbud mot eller ålägganden i fråga om företagskoncentrationer. En förutsättning för att ett beslut ska få meddelas är att verket beslutat om särskild undersökning inom den frist som anges i 11 §. Beslutet gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Att beslutet ska gälla från en senare tidpunkt kan aktualiseras vid ålägganden enligt 2 §. Ett beslut om förbud eller åläggande kan överklagas till Patent- och marknadsdomstolen enligt 7 kap. 1 §.

Den tidsfrist som regleras i *andra stycket* är oförändrad. Hänvisningen till beslut enligt första stycket är föranledd av att verket har rätt att besluta om förbud eller åläggande. I andra stycket anges vidare, vilket är nytt, att verket ska meddela antingen ett beslut enligt första stycket eller ett beslut att lämna koncentrationen utan åtgärd. Ett beslut att lämna koncentrationen utan åtgärd bör fattas så snart det står klart att det inte finns förutsättningar för ett beslut enligt första stycket.

Ändringen i *tredje stycket* är föranledd av att Konkurrensverket får besluta om förbud eller ålägganden enligt första stycket.

13 a § *Innan fristen enligt 13 § andra stycket har löpt ut, får en part och någon annan medverkande i företagskoncentrationen inte vidta någon åtgärd för att fullfölja koncentrationen. Förbudet gäller inte om Konkurrensverket före fristens utgång meddelar beslut enligt 13 § första stycket eller beslutar att lämna koncentrationen utan åtgärd.*

Om det finns särskilda skäl, får Konkurrensverket besluta om undantag från förbudet i första stycket.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att förbudet i första stycket följs, får Konkurrensverket meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i företagskoncentrationen.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 3.1.2.

Bestämmelserna i *första stycket första meningen* innebär att det fullföljdsförbud som gäller enligt 12 § första stycket även gäller efter det att Konkurrensverket beslutat om särskild undersökning enligt 11 § första stycket. Förbudet gäller under den särskilda undersökningen. Av 14 § framgår att tidsfristen för beslut enligt 13 § andra stycket kan förlängas. I *första stycket andra meningen* tydliggörs att fullföljdsförbudet inte gäller om verket före fristens utgång meddelar beslut enligt 13 § första stycket, dvs. förbud mot eller åläggande i fråga om koncentrationen, eller beslutar att lämna koncentrationen utan åtgärd

I *andra stycket* anges att Konkurrensverket får besluta om undantag från fullföljdsförbudet om det finns särskilda skäl. Enligt *tredje stycket* kan verket meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i företagskoncentrationen för att säkerställa att förbudet i första stycket följs. Bestämmelserna har sin förebild i 12 § andra och tredje stycket och tolkas på motsvarande sätt (prop. 1998/99:144 s. 93). Ett beslut enligt tredje stycket kan överklagas enligt 7 kap. 1 §.